

An Bhruiséil, 30 Meitheamh 2023
(OR. en)

11152/23

ECOFIN 677
UEM 211
SOC 502
EMPL 353
COMPET 697
ENV 776
EDUC 289
RECH 321
ENER 412
JAI 923
GENDER 153
ANTIDISCRIM 147
JEUN 191
SAN 428

NÓTA

ó:	Ardrúnaíocht na Comhairle
chuig:	Coiste na mBuanionadaithe/An Chomhairle
Uimh. an doic. roimhe seo:	9847/1/23 REV 1
Uimh. an doic. ón gCoim.:	COM(2023) 621 final
Ábhar:	MOLADH ÓN gCOMHAIRLE maidir le Clár Náisiúnta na Polainne um Athchóiriú 2023 agus lena dtugtar tuairim ón gComhairle maidir le Clár um Chóineasú na Polainne 2023

Gheobhaidh na toscaireachtaí i gceangal leis seo an dréachtmholadh thuasluaite ón gComhairle, mar a pléadh sa Chomhairle agus sa Chomhairle Eorpach é, bunaithe ar Mholadh COM (2023) 621 final ón gCoimisiún.

MOLADH ÓN gCOMHAIRLE

an ...

maidir le Clár Náisiúnta na Polainne um Athchóiriú 2023 agus lena dtugtar tuairim

ón gComhairle

maidir le Clár um Chóineasú na Polainne 2023

TÁ COMHAIRLE AN AONTAIS EORPAIGH,

Ag féachaint don Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpach, agus go háirithe Airteagal 121(2) agus Airteagal 148(4) de,

Ag féachaint do Rialachán (CE) Uimh. 1466/97 ón gComhairle an 7 Iúil 1997 maidir leis an bhfaireachas ar riochtaí buiséadacha, agus an faireachas ar bheartais eacnamaíocha agus a gcomhordú¹, a neartú agus go háirithe Airteagal 9(2) de,

Ag féachaint don mholadh ón gCoimisiún Eorpach,

Ag féachaint do na rúin ó Pharlaimint na hEorpa,

Ag féachaint do na conclúidí ón gComhairle Eorpach,

Ag féachaint don tuairim ón gCoiste Fostaíochta,

Ag féachaint don tuairim ón gCoiste Eacnamaíoch agus Airgeadais,

Ag féachaint don tuairim ón gCoiste um Chosaint Shóisialta,

Ag féachaint don tuairim ón gCoiste um Beartas Eacnamaíoch,

De bharr an mhéid seo a leanas:

---

¹ IO L 209, 2.8.1997, lch. 1.

- (1) Tháinig Rialachán (AE) 2021/241 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle², lenar bunaíodh an tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta ('an tSaoráid'), i bhfeidhm an 19 Feabhra 2021. Leis an an tSaoráid, soláthraítear tacaíocht airgeadais do na Ballstáit chun athchóirithe agus infheistíochtaí a chur chun feidhme, agus í mar spreagadh fioscach arna mhaoiniú ag an Aontas. I gcomhréir le tosaíochtaí an tSeimeastair Eorpaigh, leis an tSaoráid, rannchuidítear le téarnamh eacnamaíoch cuimsitheach agus le cur chun feidhme athchóirithe agus infheistíochtaí atá inbhuanaithe agus a spreagann fás, go háirithe athchóirithe agus infheistíochtaí chun an t-aistriú glas agus an t-aistriú digiteach a chur chun cinn agus chun cur le hathléimneacht gheilleagair na mBallstát. Cuidíonn sí freisin ó thaobh an t-airgeadas poiblí a neartú agus borradh a chur faoin bhfás agus faoin gcruthú post sa mheántearma agus san fhadtearma, ó thaobh an comhtháthú críochach a fheabhsú laistigh den Aontas agus ó thaobh tacú le cur chun feidhme leanúnach Cholún Eorpach na gCeart Sóisialta. Rinneadh an ranníocaíocht airgeadais uasta in aghaidh an Bhallstáit faoin tSaoráid a thabhairt cothrom le dáta an 30 Meitheamh 2022, i gcomhréir le hAirteagal 11(2) de Rialachán (AE) 2021/241.

---

² Rialachán (AE) 2021/241 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 12 Feabhra 2021 lena mbunaítear an tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta (IO L 57, 18.2.2021, lch. 17).

- (2) An 22 Samhain 2022, ghlac an Coimisiún an Suirbhé Bliantúil don Fhás Inbhuanaithe 2023, rud a chuir tús le Seimeastar Eorpach 2023 um chomhordú an bheartais eacnamaíoch. An 23 Márta 2023, d'fhorhnuigh an Chomhairle Eorpach tosaíochtaí an tSuirbhé Bliantúil don Fhás Inbhuanaithe 2023, tosaíochtaí atá dírithe ar na ceithre ghné den inbhuanaitheacht iomaíoch. An 22 Samhain 2022, ar bhonn Rialachán (AE) Uimh. 1176/2011 ó Pharlaimint na hEorpa agus gComhairle³ ghlac an Coimisiún freisin Tuarascáil 2023 maidir leis an Sásra Foláirimh, tuarascáil nár sainaithníodh an Pholainn inti mar cheann de na Ballstáit a bhféadfadh míchothromaíochtaí a bheith ag baint di nó a d'fhéadfadh a bheith i mbaol míchothromaíochtaí. Dá bhrí sin, ní bheadh gá le grinn-athbhreithniú. Ghlac an Coimisiún moladh freisin le haghaidh moladh ón gComhairle maidir le beartas eacnamaíoch an limistéir euro agus togra le haghaidh Thuarascáil Chomhphárteach 2023 ar Fhostaíocht, ina ndéantar anailís ar chur chun feidhme na dTreoirínte Fostaíochta agus phrionsabail Cholún Eorpach na gCeart Sóisialta. Ghlac an Chomhairle an Moladh maidir le beartas eacnamaíoch an limistéir euro⁴ an 16 Bealtaine 2023 agus an Tuarascáil Chomhphárteach ar Fhostaíocht an 13 Márta 2023.
- (3) Cé go bhfuil athléimneacht shuntasach á léiriú ag geilleagair an Aontais, tá drochthionchar ag an gcomhthéacs geopholaitiúil orthu fós. Agus an tAontas ag seasamh go daingean leis an Úcráin, tá clár oibre beartais eacnamaíoch agus shóisialta an Aontais dírithe sa ghearrthéarma ar dhrochthionchar na suaití fuinnimh a laghdú, i gcás teaghlaigh leochaileacha agus gnólachtaí leochaileacha araon, agus sa mheántéarma ar iarrachtaí a choinneáil ar bun chun an t-aistriú glas agus an t-aistriú digiteach a bhaint amach, ar thacaíocht a thabhairt d'fhás inbhuanaithe cuimsitheach, ar an gcobhsaíocht mhaicreacnamaíoch a chosaint agus ar an athléimneacht a mhéadú. Tá sé dírithe go láidir freisin ar iomaíochas agus táirgiúlacht an Aontais a mhéadú.

---

³ Rialachán (AE) Uimh. 1176/2011 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 16 Samhain 2011 maidir le míchothromaíochtaí maicreacnamaíoch a chosc agus a cheartú (IO L 306, 23.11.2011, lch. 25).

⁴ Moladh ón gComhairle an 16 Bealtaine 2023 maidir le beartas eacnamaíoch an limistéir euro (IO C 180, 23.5.2023, lch. 1).

- (4) An 1 Feabhra 2023, d’eisigh an Coimisiún teachtaireacht dar teideal ‘Plean Tionsclaíoch an Chomhaontaithe Ghlais le haghaidh Ré na Glan-nialasachta’ (‘Plean Tionsclaíoch an Chomhaontaithe Ghlais’). Is é is aidhm do Phlean Tionsclaíoch an Chomhaontaithe Ghlais borradh a chur faoi iomaíochas thionscal glan-nialasachta an Aontais agus tacú leis an aistriú tapa chuig an aeráidneodracht. Is comhlánú é ar na hiarrachtaí leanúnacha faoin gComhaontú Glas don Eoraip agus faoi REPowerEU. Is é is aidhm dó freisin timpeallacht níos tacúla a sholáthar chun acmhainneacht mhonaraíochta an Aontais a mhéadú i dtaca leis na teicneolaíochtaí glan-nialasachta agus leis na táirgí glan-nialasachta a bhfuil gá leo chun spriocanna uailmhianacha aeráide an Aontais a bhaint amach, agus chun a áirithiú go mbeidh rochtain ar amhábhair chriticiúla ábhartha, lena n-áirítear trí fhoinsiú a éagsúlú, trí shaothrú cuí a dhéanamh ar acmhainní geolaíochta sna Ballstáit agus trí athchúrsáil na n-amhábhair a uasmhéadú. Is ar cheithre cholún atá Plean Tionsclaíoch an Chomhaontaithe Ghlais bunaithe: timpeallacht rialála intuartha agus shimplithe, rochtain níos tapúla ar mhaoiniú, scileanna a fheabhsú, agus trádáil oscailte do shlabhraí soláthair athléimneacha. An 16 Márta 2023, d’eisigh an Coimisiún teachtaireacht eile dar teideal ‘Iomaíochas fadtéarmach an Aontais: níos faide ar aghaidh ná 2030’, teachtaireacht a leagadh amach de réir naoi spreagadh a threisiúnn a chéile ar mhaithe le hoibriú i dtreo creat rialála lena bhfeabhsófaí an fás. Socraítear leis tosaíochtaí beartais arb é is aidhm dóibh feabhsuithe struchtúracha, bearta infheistíochta dea-dhírthe agus rialála a áirithiú le haghaidh iomaíochas fadtéarmach an Aontais agus a Bhallstát. Cuidiúnn na moltaí thíos ó thaobh aghaidh a thabhairt ar na tosaíochtaí sin.

- (5) In 2023, tá an Seimeastar Eorpach um chomhordú an bheartais eacnamaíoch fós ag forbairt i gcomhréir le cur chun feidhme na Saoráide. Tá cur chun feidhme iomlán na bpleananna téarnaimh agus athléimneachta fós bunriachtanach chun go mbainfear amach na tosaíochtaí beartais faoin Seimeastar Eorpach, ós rud é go dtugann na bpleananna aghaidh ar iomlán na moltaí tírshonracha ábhartha a eisíodh le blianta beaga anuas, nó ar fhothacar mór díobh. Tá moltaí tírshonracha 2019, 2020 agus 2022 fós chomh hábhartha céanna maidir le bpleananna téarnaimh agus athléimneachta arna n-athbhreithniú, arna dtabhairt cothrom le dáta nó arna leasú i gcomhréir le hAirteagail 14, 18 agus 21 de Rialachán (AE) 2021/241.
- (6) Is é is aidhm do Rialachán (AE) 2023/435 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle⁵ ('Rialachán REPowerEU'), a glacadh an 27 Feabhra 2023, deireadh a chur go tapa le spleáchas an Aontais ar allmhairí breosla iontaise ón Rúis. Cuirfidh sé sin le slándáil fuinnimh agus le héagsúlacht sholáthar fuinnimh an Aontais, agus ag an am céanna, méadóidh sé glacadh na bhfoinsí in-athnuaite fuinnimh, acmhainneachtaí stórála fuinnimh agus an éifeachtúlacht fuinnimh. Le Rialachán REPowerEU, cuirtear ar chumas na mBallstát caibidil nua REPowerEU a chur lena bpleananna náisiúnta téarnaimh agus athléimneachta chun go maoinofar athchóirithe agus infheistíochtaí rithábhachtacha a chuideoidh le cuspóirí REPowerEU a bhaint amach. Cuideoidh na hathchóirithe agus na hinfeistíochtaí sin freisin ó thaobh borradh a chur faoi iomaíochas thionscal glan-nialasachta an Aontais mar a leagtar amach i bPlean Tionsclaíoch an Chomhaontaithe Ghlais, agus tabharfaidh siad aghaidh ar na moltaí tírshonracha a bhaineann le fuinneamh arna n-eisiúint chuig na Ballstáit in 2022 agus, i gcás inarb infheidhme, in 2023. Le Rialachán REPowerEU, tugtar isteach catagóir nua de thacaíocht airgeadais neamh-in-aisíochta, atá á cur ar fáil do na Ballstáit chun athchóirithe agus infheistíochtaí nua a bhaineann le fuinneamh a mhaoiniú faoina bpleananna téarnaimh agus athléimneachta.

---

⁵ Rialachán (AE) 2023/435 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 27 Feabhra 2023 lena leasaítear Rialachán (AE) 2021/241 a mhéid a bhaineann le caibidlí REPowerEU i bpleananna téarnaimh agus athléimneachta agus lena leasaítear Rialacháin (AE) Uimh. 1303/2013, (AE) 2021/1060 agus (AE) 2021/1755, agus Treoir 2003/87/CE (IO L 63, 28.2.2023, lch. 1).

- (7) An 8 Márta 2023, ghlac an Coimisiún teachtaireacht lena gcuirtear treoraíocht ar fáil maidir leis an mbeartas fioscach 2024 ('teachtairacht an 8 Márta 2023'). Is é is aidhm di tacú le hullmhú chláir na mBallstáit um chobhsaíocht agus um chóineasú, agus an comhordú beartais á neartú ar an gcaoi sin. Thug sé chun cuimhne go ndéanfar clásal éalaithe ginearálta an Chomhshocraithe Cobhsaíochta agus Fáis a dhíghníomhachtú i ndeireadh 2023. D'éiligh an Coimisiún go mbeadh beartais fhioscacha ann in 2023-2024 a d'áiritheodh an inbhuanaitheacht fiachais sa mheántearma agus a mhéadódh an acmhainneacht fáis ar bhealach inbhuanaithe agus iarradh ar na Ballstáit a leagan amach ina gclár um chobhsaíocht agus um chóineasú 2023 conas a áiritheoidh a bpleananna fioscacha go n-urramófar luach tagartha an Chonartha, is é sin 3 % den olltáirgeacht intíre (OTI), agus go n-áiritheofar laghdú inchreidte leanúnach an fhiachais, sin nó conas a choinneofar an fiachas ar leibhéal stuama sa mheántearma. D'iarr an Coimisiún ar na Ballstáit freisin deireadh a chur de réir a chéile le beartais fhioscacha náisiúnta arna dtabhairt isteach chun teaghlaigh agus gnólachtaí a chosaint ar shuaitheadh na bpraghsanna fuinnimh, agus deireadh a chur ar dtús leis na beartais is lú a spriodhíodh. Thug sé le fios, dá mba rud é gur ghá síneadh a chur le bearta tacaíochta mar gheall ar bhrú a bheith ann an athuair ó thaobh praghas an fhuinnimh de, gur cheart do na Ballstáit na bearta sin a spriodhíriú ar theaghlaigh leochaileacha agus ar ghnólachtaí leochaileacha ar bhealach níos fearr. Luaigh an Coimisiún go ndéanfaí na moltaí fioscacha a chainníochtú agus a dhifreáil. Thairis sin, mar a mholtar sa teachtaireacht uaidh an 9 Samhain 2022 maidir le treoirlínte le haghaidh athchóiriú ar chreat rialachais eacnamaíoch an Aontais Eorpaigh, go ndéanfaí na moltaí fioscacha sin a fhoirmlíú ar bhonn an ghlanchaiteachais phríomhúil. Mhol sé do na Ballstáit uile leanúint ar aghaidh ag cosaint na hinfheistíochta a mhaoineítear go náisiúnta agus a áiritiú go n-úsáidfear an tSaoráid agus cistí eile an Aontais go héifeachtach, go háirithe i bhfianaise an aistrithe ghlais agus an aistrithe dhigitigh agus na gcuspóirí athléimneachta. Thug an Coimisiún le fios go molfaidh sé don Chomhairle tús a chur, in earrach na bliana 2024, le nósanna imeachta um easnamh iomarcach atá bunaithe ar easnaimh, ar bhonn na sonraí olltoraidh maidir le 2023, i gcomhréir leis na forálacha dlíthiúla atá ann faoi láthair.

- (8) An 26 Aibreán 2023, thíolaic an Coimisiún tograí reachtacha chun athchóiriú cuimsitheach ar rialacha rialachais eacnamaíoch an Aontais a chur chun feidhme. Is é is príomhchuspóir do na tograí inbhuanaitheacht an fhiachais phoiblí a neartú agus fás inbhuanaithe agus cuimsitheach a chur chun cinn sna Ballstáit uile trí athchóirithe agus trí infheistiocht. Sna tograí uaidh, díríonn an Coimisiún ar an úinéireacht náisiúnta a fheabhsú, ar an gcreat a shimpliú agus gluaiseacht i dtreo fócas níos meántearmaí, in éineacht le forfheidhmiú éifeachtach agus níos comhleanúnaí. De réir na gConclúidí ón gComhairle an 14 Márta 2023 maidir le treoirlínte le haghaidh athchóiriú ar chreat rialachais eacnamaíoch an Aontais, is é an cuspóir atá ann an obair reachtach a thabhairt i gcrích in 2023.
- (9) An 3 Bealtaine 2021, chuir an Pholainn a plean náisiúnta téarnaimh agus athléimneachta faoi bhráid an Choimisiúin, i gcomhréir le hAirteagal 18(1) de Rialachán (AE) 2021/241. De bhun Airteagal 19 de Rialachán (AE) 2021/241, rinne an Coimisiún measúnú ar ábharthacht, éifeachtacht, éifeachtúlacht agus comhleanúnachas an phlean téarnaimh agus athléimneachta, i gcomhréir leis na treoirlínte measúnaithe a leagtar amach in Iarscríbhinn V a ghabhann leis an Rialachán sin. An 17 Meitheamh 2022, ghlac an Chomhairle cinneadh cur chun feidhme maidir le formheas an mheasúnaithe ar an bplan téarnaimh agus athléimneachta don Pholainn⁶. Tá scaoileadh na dtráthchodanna ag brath ar chinneadh a bheith glactha ag an gCoimisiún, i gcomhréir le hAirteagal 24(5) de Rialachán (AE) 2021/241, cinneadh á rá go bhfuil an Pholainn tar éis na ngarspriocanna agus na spriocanna ábhartha a leagtar amach sa Chinneadh Cur Chun Feidhme ón gComhairle a chomhlíonadh go sásúil. Tuigtear gurb é atá i gceist le comhlíonadh sásúil, nach ndeachthas siar ar ghnóthú na gcloch míle agus na spriocanna a gnóthaíodh roimhe sin.

---

⁶ ST 9728/2022 INIT; ST 9728/2022 ADD 1.

- (10) An 27 Aibreán 2023, thíolaic an Pholainn a Clár Náisiúnta um Athchóiriú 2023 agus a Clár um Chóineasú 2023, i gcomhréir le hAirteagal 8(1) de Rialachán (CE) Uimh. 1466/97. Chun na naisc atá eatarthu a chur san áireamh, rinneadh measúnú ar an dá chlár le chéile. I gcomhréir le hAirteagal 27 de Rialachán (AE) 2021/241, is léiriú é an Clár Náisiúnta um Athchóiriú 2023 ar thuairisciú leathbhliantúil na Polainne maidir leis an dul chun cinn atá déanta ó thaobh a plean téarnaimh agus athléimneachta a bhaint amach.
- (11) An 24 Bealtaine 2023, d'fhoilsigh an Coimisiún tuarascáil tíre 2023 don Pholainn. Rinneadh measúnú sa tuarascáil sin ar dhul chun cinn na Polainne ó thaobh aghaidh a thabhairt ar na moltaí tírshonracha ábhartha a ghlac an Chomhairle idir 2019 agus 2022, agus measadh cur chun feidhme phlean téarnaimh agus athléimneachta na Polainne. Ar bhonn na hanailíse sin, léiríodh sa tuarascáil tíre na bearnaí atá ann maidir leis na dúshláin nár tugadh aghaidh orthu sa phlean téarnaimh agus athléimneachta, sin nó nár tugadh aghaidh orthu ach go páirteach, chomh maith le dúshláin nua agus dúshláin atá ag teacht chun cinn. Leis an tuarascáil, rinneadh measúnú freisin ar dhul chun cinn na Polainne ó thaobh Colún Eorpach na gCeart Sóisialta a chur chun feidhme agus ó thaobh príomhspriocanna an Aontais maidir le fostaíocht, scileanna agus laghdú na bochtaineachta a bhaint amach, sin agus ar an dul chun cinn i dtreo Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe a bhaint amach.

- (12) De réir sonraí arna mbailíochtú ag Eurostat, tháinig méadú ar easnamh ginearálta rialtas na Polainne ó 1.8 % de OTI in 2021 go 3.7 % in 2022, agus thit fiachas ginearálta an rialtais ó 53.6 % de OTI ag deireadh 2021 go 49.1 % ag deireadh 2022. An 24 Bealtaine 2023, d'eisigh an Coimisiún tuarascáil faoi Airteagal 126(3) den Chonradh. Rinneadh plé sa tuarascáil sin ar staid bhuiséadach na Polainne, ós rud é gur sháraigh fiachas ginearálta an rialtais in 2022 luach tagartha an Chonartha maidir le OTI, 3 % agus nár urramaíodh an tagarmharc maidir le fiachas a laghdú. Thángthas ar an gconclúid sa tuarascáil nár comhlíonadh an critéar fiachais. I gcomhréir leis an Teachtaireacht an 8 Márta 2023, níor mhol an Coimisiún nósanna imeachta nua um easnamh iomarcach a thionscnamh in earrach na bliana 2023. Luaigh an Coimisiún, ina dhiaidh sin, go moladh sé don Chomhairle tús a chur, in earrach na bliana 2024, leis na nósanna imeachta um easnamh iomarcach atá bunaithe ar easnaimh, ar bhonn na sonraí olltoraidh maidir le 2023. Ba cheart don Pholainn é sin a chur san áireamh i bhfeidhmiú ina buiséad do 2023 agus a buiséad do 2024 á ullmhú aici.
- (13) Na bearta beartais fhioscaigh a glacadh chun tionchar eacnamaíoch agus sóisialta an mhéadaithe ar phraghsanna fuinnimh a mhaolú, is bearta iad a d'imir tionchar ar chomhardú ginearálta an rialtais. In 2022, áiríodh sna bearta beartais fhioscaigh sin lena laghdaítear ioncam laghdú ar rátaí CBL agus ar dhleachtanna máil ar fhuinneamh agus breoslaí, agus áiríodh leis na bearta beartais fhioscaigh sin lena méadaítear caiteachas fóirdheontais airgid agus uasteorainn ar phraghsanna leictreachais do theaghlaigh agus fóirdheontais costas gáis do chuideachtaí. Measann an Coimisiún gurb é an glanchostas buiséadach a bhain leis na bearta sin in 2022 1,9 % de OTI. Ina theannta sin, an costas buiséadach a bhain le cosaint shealadach a thairiscint do dhaoine easáitithe as an Úcráin, costas a meastar a bheith ina 0,5 % de OTI in 2022, sin rud eile a d'imir tionchar ar chomhardú ginearálta an rialtais. An tráth céanna, an costas a mheastar a bhaineann le bearta éigeandála sealadacha a bhain le géarchéim COVID-19, chuaigh an costas sin i laghad ionas gur 0,7 % de OTI a bhí ann in 2022, le hais 2,4 % in 2021.

- (14) An 18 Meitheamh 2021, mhol an Chomhairle go saothródh an Pholainn⁷ staid fhioscach thacúil in 2022, lena n-áirítear ón spreagadh a d'eascair as an tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta, agus go gcaomhnódh sí infheistíocht a mhaoinítear go náisiúnta.
- (15) De réir mheastacháin an Choimisiúin, bhí an staid fhioscach⁸ thacúil ann in 2022, ag – 3.0 % de OTI, mar a mhol an Chomhairle. Mar a mhol an Chomhairle, lean an Pholainn de thacaíocht a thabhairt don téarnamh trí infheistíochtaí arna maoiniú tríd an tSaoráid. 1,0 % de OTI a bhí ann in 2022 le caiteachas arna mhaoiniú ag deontais faoin tSaoráid agus ó chistí eile de chuid an Aontais (1,3 % de OTI a bhí ann in 2021). Trí infheistíocht arna maoiniú go náisiúnta, soláthraíodh rannchuidiú forleathnaitheach dar luach 0,2 pointe céatadáin leis an staid fhioscach⁹. Dá bhrí sin, chaomhnaigh an Pholainn infheistíocht arna maoiniú go náisiúnta, mar a mhol an Chomhairle. An tráth céanna, sholáthar an méadú ar chaiteachas reatha príomhúil arna mhaoiniú go náisiúnta (glan ar bhearta nua ioncaim) rannchuidiú forleathnaitheach dar méid 2.3 pointe céatadáin don staid fhioscach. Áirítear leis an rannchuidiú forleathnaitheach mór sin tionchar breise na mbeart chun aghaidh a thabhairt ar thionchar eacnamaíoch agus sóisialta an mhéadaithe ar phraghsanna fuinnimh (glanchostas buiséadach de 1.9 % de OTI sa bhreis) chomh maith leis na costais a bhaineann le cosaint shealadach a thabhairt do dhaoine easáitithe ón Úcráin (0.5 % de OTI). Dá bhrí sin, choinnigh an Pholainn smacht leordhóthanach ar an bhfás ar chaiteachas reatha arna mhaoiniú go náisiúnta.

---

⁷ Moladh ón gComhairle an 18 Meitheamh 2021 inar tugadh tuairim ón gComhairle maidir le Clár 2021 na Polainne um Chóineasú, IO C 304, 29.7.2021, lch. 98.

⁸ Is é rud a bhíonn i gceist le tomhas na staide fiosaí an t-athrú ar chaiteachas príomha (glan ar bhearta lánroghnacha ioncaim), gan bearta sealadacha éigeandála a bhaineann le géarchéim COVID-19 a áireamh, ach lena n-áirítear caiteachas a mhaoinítear trí thacaíocht neamh-inaisíochta (deontais) ón tSaoráid agus ó chistí eile de chuid an Aontais, i gcoibhneas le hacmhainneacht fáis mheántearmaigh. Tá tuilleadh sonraí ar fáil i mBosca 1 sna Táblaí Staidrimh Fhioscaigh.

⁹ Sholáthair caiteachas caipitil eile arna mhaoiniú go náisiúnta rannchuidiú forleathnaitheach de 0.8 pointe céatadáin de OTI, rud a léiríonn, den chuid is mó, tacaíocht rialtais d'institiúidí airgeadais.

- (16) An cás maicreacnamaíoch atá ina bhuntaca leis na réamh-mheastacháin bhuiséadacha sa Chlár um Chóineasú, is cás é atá i gcomhréir le Réamhaisnéis an Earraigh 2023 ón gCoimisiún le haghaidh 2023 agus ina dhiaidh sin. Tá sé tuartha ag an rialtas go méadóidh fíor-OTI faoi 0.9 % in 2023 agus 2.8 % in 2024. I gcomparáid leis sin, tuartar i réamhaisnéis earraigh 2023 ón gCoimisiún go dtiocfaidh fás iarbhír OTI beagán níos ísle de 0.7 % in 2023 agus 2.7 % in 2024, de bharr rannchuidiú measta níos ísle ó éileamh intíre den chuid is mó.
- (17) Ina Chlár um Chóineasú 2023, tá an rialtas ag súil go dtiocfaidh méadú ar an easnamh rialtais ghinearálta go 4.7 % de OTI in 2023. Is léiriú é an méadú in 2023 den chuid is mó ar chaiteachas méadaithe ar chosaint, ar shláinte, ar phá na hearnála poiblí agus ar innéacsú pinsean, agus meastar go mbeidh costais na mbearta chun tionchar eacnamaíoch agus sóisialta an mhéadaithe ar phraghsanna fuinnimh a mhaolú fós ard. De réir Chlár um Chóineasú 2023, síltear go dtiocfaidh laghdú ar an gcóimheas idir fiachas ginearálta an rialtais agus OTI ionas gur 49,1 % a bheidh ann ag deireadh 2022, agus gur 50,5 % a bheidh ann ag deireadh 2023. I réamhaisnéis an earraigh 2023 ón gCoimisiún, tuartar gur 5.0 % de OTI a bheidh san easnamh rialtais in 2023. Tá sé sin níos airde ná an t-easnamh atá tuartha sa Chlár um Chóineasú, go príomha mar gheall ar bhearta lena gcuirtear cabhair urghnách ar fáil d'fheirmeoirí nár sonraíodh go fóill i gClár um Chóineasú 2023. I réamhaisnéis an earraigh 2023 ón gCoimisiún, tuartar go mbeidh cóimheas fiachais ghinearálta an rialtais le OTI ar aon dul le 50,5 % ag deireadh 2023.

(18) Na bearta a glacadh chun tionchar eacnamaíoch agus sóisialta an mhéadaithe ar phraghsanna fuinnimh a mhaolú, meastar go leanfaidh siad de thionchar a imirt ar chomhardú ginearálta an rialtais in 2023. Is éard atá iontu den chuid is mó bearta nua, mar shampla scéimeanna chun praghsanna a choinneáil mar atá i gcás leictreachais agus gáis agus bearta tacaíochta do thionscail dianfhuinnimh. Déantar costas na mbeart sin a fhritháireamh go páirteach le cánacha ar bhrabúis amhantair na dtáirgeoirí gáis agus leictreachais. Agus an t-ioncam sin á chur san áireamh, réamh-mheastar i réamhaisnéis an earraigh 2023 ón gCoimisiún go mbeidh glanchostas buiséadach na mbeart tacaíochta ag 1.7 % de OTI in 2023¹⁰. De réir dealraimh, níl formhór na mbeart in 2023 dírithe ar na teaghlaigh ná ar na gnólachtaí is leochailí, ná ní chaomhnaíonn siad an comhartha praghais go hiomlán chun an t-éileamh fuinnimh a laghdú agus an éifeachtúlacht fuinnimh a mhéadú. Mar thoradh air sin, i réamhaisnéis an earraigh 2023 ón gCoimisiún meastar gurb é 0,2 % de OTI in 2023 méid na mbeart tacaíochta spriocdhírthe atá le cur san áireamh sa mheasúnú ar chomhlíonadh an mholta ón gComhairle an 12 Iúil 2022¹¹ (i gcomparáid le 0,1 % de OTI in 2022). Réamh-mheastar go dtiocfaidh laghdú 0.2 pointe céatadáin de OTI ar chostas buiséadach na cosanta sealadaí do dhaoine easáitithe ón Úcráin, i gcomparáid le 2022. Ar deireadh, deireadh a bheith á chur de réir a chéile le bearta éigeandála sealadacha a bhain le géarchéim COVID-19, a measadh gurb ionann iad agus 0,7 % de OTI, meastar gur rud é sin a rachaidh chun sochair do chomhardú ginearálta an rialtais in 2023.

---

¹⁰ Is ionann an figiúr agus leibhéal chostas bhuiséadacha bhliantúla na mbeart sin, lena n-áirítear ioncam agus caiteachas reatha chomh maith le – i gcás inarb ábhartha – bearta caiteachais chaipitil.

¹¹ Moladh ón gComhairle an 12 Iúil 2022 maidir le Clár Náisiúnta na Polainne um Athchóiriú 2022 agus ina dtugtar tuairim ón gComhairle maidir le Clár na Polainne um Chóineasú 2022, IO C 334, 1.9.2022, lch. 171.

(19) Sa Mholadh uaithi an 12 Iúil 2022, mhol an Chomhairle go ndéanfadh an Pholainn gníomhaíocht chun a áirithiú go mbeidh fás an chaiteachais reatha phríomha arna mhaoiniú go náisiúnta i gcomhréir le seasamh foriomlán neodrach beartais in 2023¹², agus tacaíocht leanúnach shealadach spriocdhírthe á cur san áireamh le haghaidh na dteaghlach is leochailí agus na ngnólachtaí is leochailí i dtaobh méaduithe ar phraghsanna fuinnimh agus le haghaidh daoine ar a dteitheadh ón Úcráin. An tráth céanna, ba cheart don Pholainn a bheith ar tinneall chun an caiteachas reatha a chur in oiriúint don staid atá ag síorathrú. Moladh don Pholainn freisin cur le hinfheistíocht phoiblí le haghaidh an aistrithe ghlais agus an aistrithe dhigitigh, agus le haghaidh na slándála fuinnimh, agus an tionscnamh REPowerEU á chur san áireamh, lena n-áirítear trí leas a bhaint as an tSaoráid agus as cistí eile de chuid an Aontais.

---

¹² Ar bhonn réamhaisnéis an earraigh 2023 ón gCoimisiún, meastar gur 15,5 %, i dtéarmaí ainmniúla, atá i gceist le fás aschuir féideartha meántéarmach na Polainne (meán 10 mbliana), céatadán a úsáidtear chun an staid fhioscach a thomhas.

(20) In 2023, tuartar i réamhaisnéis an earraigh 2023 ón gCoimisiún go mbeidh an staid fhioscach forleathnaitheach (-0,8 % de OTI), tráth a bhfuil boilsciú ard i gceist. Tagann sé sin i ndiaidh staid fhioscach fhorleathnaitheach a bheith ann in 2022 (-3.0 % de OTI). Réamh-mheastar go soláthróidh an fás ar chaiteachas reatha príomhúil arna mhaoiniú go náisiúnta (glan ar bhearta lánroghnacha ioncaim) in 2023 rannchuidiú fhorleathnaitheach dar méid 0.8 % de OTI don staid fhioscach. Áirítear leis sin costas méadaithe na mbeart tacaíochta spriocdhírithé do na teaghlaigh agus na gnólachtaí is leochailí ó thaobh ardú praghsanna fuinnimh, arb é 0.1 % de OTI. Áirítear leis sin freisin costais níos ísle chun cosaint shealadach a thabhairt do dhaoine easáitithe ón Úcráin (0.2 % de OTI). Dá bhrí sin, ní hí an tacaíocht spriocdhírithé a thugtar do na teaghlaigh agus na gnólachtaí is leochailí ó thaobh ardú praghsanna fuinnimh ná do dhaoine atá ag teitheadh ón Úcráin is cúis le rannchuidiú forleathnaitheach an ghlanchaiteachais phríomha reatha a mhaoinítear go náisiúnta. Is iad bearta fuinnimh neamhspríocdhírithé, caiteachas níos airde ar chosaint agus ar shláinte chomh maith le méaduithe buana ar phá na hearnála poiblí agus ar shochair shóisialta, is cúis leis an rannchuidiú forleathnaitheach an chaiteachas phríomha reatha a mhaoinítear go náisiúnta. Mar achoimre, an fás a thuartar a thiochfaidh ar chaiteachas reatha príomha arna mhaoiniú go náisiúnta, níl sé i gcomhréir leis an Moladh ón gComhairle an 12 Iúil 2022. Meastar gur 1,8 % de OTI a bheidh i gceist leis an gcaiteachas a mhaoinítear le deontais faoin tSaoráid agus le cistí eile de chuid an Aontais in 2023, agus meastar go soláthróidh infheistíocht a mhaoinítear go náisiúnta rannchuidiú crapthach leis an staid fhioscach de 0,2 pointe céatadán¹³. Dá bhrí sin, tá sé beartaithe ag an bPolainn infheistíocht bhreise a mhaoiniú tríd an tSaoráid agus trí chistí eile de chuid an Aontais, agus níltear ag tuar go ndéanfaidh sí infheistíocht arna mhaoiniú go náisiúnta a chaomhnú. Tá sé beartaithe aici infheistíocht phoiblí a mhaoiniú le haghaidh an aistrithe ghlais agus an aistrithe dhigitigh, agus le haghaidh na slándála fuinnimh, i réimsí mar shampla éifeachtúlacht fuinnimh foirgneamh, cumhacht gaoithe ar tír agus amach ón gcósta, stóráil fuinnimh, nuachóiriú eangacha, giniúint hidrigine agus soghluaisteacht inbhuanaithe, arna gcistiú ag an tSaoráid agus ag cistí eile de chuid an Aontais.

---

¹³ Tuartar go soláthróidh caiteachas caipitil eile a mhaoinítear go náisiúnta rannchuidiú crapthach de 0.6 pointe céatadán OTI, rud a léiríonn éifeacht aistarraingthe na tacaíochta rialtais d'institiúidí airgeadais in 2022.

- (21) De réir Chlár um Chóineasú 2023, meastar go laghdóidh easnamh ghinearálta an rialtais go 3.4 % de OTI in 2024. Is léiriú é an laghdú in 2024 den chuid is mó ar tharraingt siar na mbeart tacaíochta a bhaineann leis an ngéarchéim fuinnimh. De réir Chlár um Chóineasú 2023, meastar go dtiocfaidh méadú go 52,4 % ar chóimheas fiachais ghinearálta an rialtais le OTI ag deireadh 2024. Ar bhonn na mbeart beartais atá aitheanta ag scoithdháta na réamhaisnéise, tuartar i réamhaisnéis an earraigh 2023 ón gCoimisiún easnamh rialtais 3,7 % de OTI in 2024. Tá sé sin níos airde ná an t-easnamh atá tuartha sa chlár, go príomha mar gheall ar bhearta nár sonraíodh go fóill sa Chlár. I réamhaisnéis an earraigh 2023 ón gCoimisiún, tuartar go mbeidh cóimheas fiachais ghinearálta an rialtais le OTI ar aon dul le 53,0 % ag deireadh 2024.
- (22) Beartaítear le Clár um Chóineasú 2023 go gcuirfear deireadh de réir a chéile le formhór na mbeart tacaíochta fuinnimh in 2024. Tá an Coimisiún ag glacadh leis faoi láthair gurb ionann glanchostas na mbeart tacaíochta fuinnimh agus 0.3 % de OTI in 2024. Tá sé sin bunaithe ar an toimhde nach dtiocfaidh aon mhéadú an athuair ar phraghsanna fuinnimh. De réir dealraimh, níl formhór na mbeart tacaíochta fuinnimh atá beartaithe le fanacht i bhfeidhm in 2024 spriocdhírthe ar theaghlaigh leochaileacha, ná ní chaomhnaíonn siad an comhartha praghais go hiomlán chun an t-éileamh fuinnimh a laghdú agus an éifeachtúlacht fuinnimh a mhéadú.

- (23) Le Rialachán (CE) Uimh. 1466/97, éilítear go ndéanfaí feabhas bliantúil ar an gcomhardú struchtúrach i dtreo an chuspóra bhuiséadaigh mheántearmaigh agus 0.5 % de OTI mar thagarmharc¹⁴. Agus aird á tabhairt ar bhreithnithe inbhuanaitheachta fioscaí agus ar an ngá atá leis an easnamh a laghdú faoi bhun an luacha tagartha Conartha de 3 % de OTI, bheadh sé iomchuí feabhas de 0.5 % de OTI ar a laghad do 2024 a chur ar an gcomhardú struchtúrach, de réir an Choimisiúin. Chun an feabhas sin a áirithiú, agus i gcomhréir le modheolaíocht an Choimisiúin, níor cheart go rachadh an fás ar ghlanchaiteachas príomhúil¹⁵ arna mhaoiniú go náisiúnta in 2024 thar 7.8 %, mar a léirítear sa mholadh seo. An tráth céanna, ba cheart deireadh a chur de réir a chéile leis na bearta tacaíochta fuinnimh atá fágtha (arna mheas ag an gCoimisiún faoi láthair ag 1.7 % de OTI in 2023), má cheadaítear le forbairtí sa mhargadh fuinnimh agus ag tosú leis na bearta is lú spriocdhírthe, agus ba cheart na coigiltis ghaolmhara a úsáid chun an t-easnamh rialtais a laghdú. De réir meastacháin ón gCoimisiún, bheadh fás ar ghlanchaiteachas príomhúil níos ísle ná an fás uasta a moladh do 2024 mar thoradh air sin. Ina theannta sin, de réir réamhaisnéis an earraigh 2023 ón gCoimisiún, níl fás réamh-mheasta an ghlanchaiteachais phríomha reatha arna mhaoiniú go náisiúnta in 2023 i gcomhréir le moladh an 12 Iúil 2022 ón gComhairle. Dá ndearbhófaí sin, bheadh fás níos ísle i nglanchaiteachas príomhúil in 2024 iomchuí.
- (24) Má ghlactar leis nach dtiocfaidh aon athrú ar bheartais, tá sé réamh-mheasta i réamhaisnéis an earraigh 2023 ón gCoimisiún go dtiocfaidh méadú 5.6 % ar ghlanchaiteachas príomhúil arna mhaoiniú go náisiúnta in 2024, ráta atá faoi bhun an ráta fáis atá molta. Tá an coigeartú a réamh-mheastar i réamhaisnéis an earraigh 2023 ón gCoimisiún níos lú ná an coigilteas ó chéimniú amach iomlán na mbeart tacaíochta fuinnimh, ós rud é go meastar go bhfanfaidh cuid de na bearta tacaíochta fuinnimh i bhfeidhm in 2024.

---

¹⁴ Ceanglaítear le hAirteagal 5 de Rialachán (CE) Uimh. 1466/97 ón gComhairle coigeartú is mó ná 0.5 % de OTI a dhéanamh i gcás Ballstát a bhfuil fiachas rialtais acu ar mó é ná 60 % de OTI, nó a bhfuil rioscaí níos suntasaí acu maidir le hinbhuanaitheacht fiachais.

¹⁵ Sainmhínítear glanchaiteachas príomha mar chaiteachas a mhaoinítear go náisiúnta glan ó bhearta lánroghnacha ioncaim agus gan caiteachas úis agus caiteachas dífhostaíochta timthriallaí san áireamh.

- (25) De réir chlár um Chóineasú 2023, meastar go mbeidh infheistíocht an rialtais cobhsaí ag 4.2 % de OTI in 2024, cosúil leis an leibhéal in 2023. Tagraíonn Clár um Chóineasú 2023 d'athchóirithe agus d'infheistíochtaí a mheastar a rannchuideoidh le hinbhuanaitheacht an airgeadais phoiblí agus le fás inbhuanaithe agus cuimsitheach. Áirítear orthu sin athchóirithe ar an gcreat fioscach, atá mar chuid den Phlean Téarnaimh agus Athléimneachta freisin.
- (26) Leagtar amach i gClár um Chóineasú 2023 conair fioscach mheántéarmach go dtí 2026. De réir chlár um Chóineasú 2023, meastar go laghdóidh easnamh ginearálta an rialtais go 2.9 % de OTI in 2025, agus go bhfanfaidh sé ar an leibhéal sin in 2026. Dá bhrí sin, tá sé beartaithe go rachaidh easnamh ginearálta an rialtais faoi bhun 3 % de OTI in 2025. De réir Chlár um Chóineasú 2023, meastar go dtiocfaidh méadú ar chóimheas fiachais ghinearálta an rialtais le OTI ó 52,4 % ag deireadh 2024 go 55,4 % faoi dheireadh 2026.
- (27) Tá scóip shuntasach fós ann chun éifeachtúlacht an chaiteachais phoiblí ar shochair shóisialta a mhéadú. Tá sochair shóisialta fós neamh-spriadhírithe den chuid is mó agus gan tástáil acmhainne ar leibhéal an teaghlaigh. Dá ndéanfaí tairbhí a spriocdhíriú ar bhealach níos fearr, d'fhéadfaí úsáid níos éifeachtúla a bhaint as acmhainní poiblí chun an bhochtaineacht a chomhrac agus chun tacú leo siúd is mó atá i ngátar.
- (28) Is dúshlán do chóras pinsin na Polainne é an daonra atá ag dul in aois go tapa. Glactar leis sa chóras pinsin atá ann faoi láthair go mbeidh aois scoir ann nach n-ardóidh fiú de réir mar a leanann an meánionchas saoil agus na blianta a chaitear ar scor ag ardú. Leis an gcóras ranníocaíochtaí sainithe atá ann faoi láthair, déantar an córas a chothromú ó thaobh airgeadais de ach thioctadh laghdú mór ar shochair phinsin amach anseo i dtaca leis an tuarastal deiridh. Chiallóidh sé sin go mbeadh cuid mhór de phinsinéirí i mbaol bochtaineachta. Léiríonn anailís an Choimisiúin nach mbeadh ar an bPolainn ach 6,7 % breise dá OTI a chaitheamh faoi 2070 chun leibhéal atá gar do na sochair atá ann faoi láthair a choinneáil. Mar gheall ar athruithe a rinneadh le déanaí ar chóras ginearálta na bpinsean agus ar na córais phinsin speisialta costasacha, tá íocaíochtaí amach pinsin níos flaitiúla do phinsinéirí reatha. Dá bharr sin, tá laghdú tagtha ar na dreasachtaí chun oibriú ar feadh tréimhse níos faide ná an aois scoir measartha íseal, atá socraithe ag 60 bliain do mhná agus 65 bliana d'fhir, agus tá méadú tagtha ar an mbrú caiteachais a bhaineann le haosú.

(29) I gcomhréir le hAirteagal 19(3), pointe (b), de Rialachán (AE) 2021/241 agus le critéar 2.2 d'Iarscríbhinn V a ghabhann leis an Rialachán sin, áirítear sa phlean téarnaimh agus athléimneachta tacar fairsing athchóirithe agus infheistíochtaí a threisiónn a chéile agus atá le cur chun feidhme faoi 2026. Mar gheall ar a ghlacadh déanach i mí an Mheithimh 2022, tá moill shuntasach ar chur chun feidhme phlean téarnaimh agus athléimneachta na Polainne. Neamhspleáchas agus neamhchlaontacht na gcúirteanna a neartú agus cás na mbreithiúna ar a raibh tionchar ag cinntí Dhlísheomra Araíonachta na Cúirte Uachtaraí i gcásanna araíonachta agus i gcásanna díolúine breithiúnaí a réiteach, is réamhchoinníoll iad sin chun go n-íocfaidh an Coimisiún aon íocaíocht leis an tír agus chun cosaint leasanna airgeadais an Aontais a áirithiú, rud a chumasóidh cur chun feidhme pras leanúnach an phlean. Tá tús curtha ag an bPolainn le príomhbhearta sa phlean téarnaimh agus athléimneachta a chur chun feidhme, lena n-áirítear athchóirithe i réimsí an chreata fhioscaigh, an chúraim sláinte, an aistrithe dhigitigh, na héifeachtúlachta fuinnimh agus an mhargaidh saothair. Cé nár chuir an Pholainn aguisín a ghabhann leis an bplean isteach go hoifigiúil ná caibidil REPowerEU, tá plé leanúnach ar siúl leis an gCoimisiún. I gcomhréir le hAirteagal 14(6) de Rialachán (AE) 2021/241, an 31 Márta 2023, chuir an Pholainn in iúl go raibh sé ar intinn aici suas le EUR 23 billiún de thacaíocht iasachta bhreise a iarraidh faoin tSaoráid. Trí chaibidil nua REPowerEU a thabhairt isteach go tapa sa phlean téarnaimh agus athléimneachta, féadfar athchóirithe agus infheistíochtaí breise a mhaoiniú chun tacú le cuspóirí straitéiseacha na Polainne i réimse an fhuinnimh agus an aistrithe ghlais. Ar mhaithe leis an bplean téarnaimh agus athléimneachta a chur chun feidhme go córasach agus go héifeachtach, sin agus bearta eacnamaíocha agus fostaíochta eile taobh amuigh den phlean, tá sé tábhachtach i gcónaí údaráis áitiúla agus réigiúnacha, comhpháirtithe sóisialta agus páirtithe leasmhara ábhartha eile a bheith rannpháirteach ar bhonn córasach, mar aon le cáilíocht fhoriomlán an idirphlé shóisialta, chun a áirithiú go bhfuil freagracht i leith an chláir oibre beartais fhoriomláin roinnte go forleathan.

- (30) D'fhormheas an Coimisiún doiciméid chlársceidealaithe uile na Polainne maidir le beartas comhtháthaithe in 2022. Tá sé ríthábhachtach go rachfar ar aghaidh le cláir beartais comhtháthaithe a chur chun feidhme go tapa sa chaoi gur comhlánú a bheidh iontu ar an bplean téarnaimh agus athléimneachta agus go mbeidh sineirge ann idir iad féin agus an plean sin, an chaibidil REPowerEU san áireamh, ionas go ndéanfar an t-aistriú glas agus digiteach a chur i gcrích, go méadófar an athléimneacht eacnamaíoch agus shóisialta, agus go mbeidh forbairt chríoachach chothrom ann freisin sa Pholainn.
- (31) Chomh maith leis na dúshláin eacnamaíocha agus shóisialta a dtugtar aghaidh orthu sna pleananna téarnaimh agus athléimneachta agus sna cláir beartais comhtháthaithe, tá roinnt dúshláin bhreise le sárú ag an bPolainn a bhaineann leis an timpeallacht infheistíochta, leis an mbeartas fuinnimh agus leis an aistriú glas.
- (32) Tá neamhspleáchas, éifeachtúlacht agus cáilíocht an chórais cheartais bunriachtanach le haghaidh timpeallacht gnó atá cobhsaí agus intuartha chomh maith le timpeallacht infheistíochta atá neamhdhíobhálach don chomhshaol. Tá ról tábhachtach acu sin chun fás eacnamaíoch inbhuanaithe a bhaint amach sa mheántéarma agus san fhadtéarma. Tá dochar á dhéanamh i gcónaí don timpeallacht infheistíochta sa Pholainn mar gheall ar ábhair inmí thromchúiseacha a bhaineann leis an dlí, lena n-áirítear neamhspleáchas na mbreithiúna, mar a sainithníodh i rialuithe ó Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh ('an Chúirt Bhreithiúnais') agus ón gCúirt Eorpach um Chearta an Duine. Thairis sin, an 15 Feabhra 2023, tharchuir an Coimisiún an Pholainn chuig an gCúirt Bhreithiúnais as sáruithe ar dhlí an Aontais ag Binse Bunreachtúil na Polainne agus a cásdlí, sáruithe a bhfuil tionchar ar leith acu ar dhlí an Aontais Eorpaigh.

(33) Breoslaí iontaise atá i meascán fuinnimh na Polainne den chuid is mó, agus b'ionann gual agus thart ar 60 % de agus ní raibh i bhfoinsí fuinnimh in-athnuaite ach 13 % de in 2021. D'éirigh an Pholainn as gás nádúrtha a allmhairiú ón Rúis ó mhí Aibreáin 2022 agus as ola a allmhairiú ó mhí Feabhra 2023. Laghdaíodh an tionchar ar shlándaíl sholáthar fuinnimh na tíre de bharr iarrachtaí éagsúlaithe le blianta beaga anuas. Tá an Pholainn ag dícharbónú ar ráta i bhfad níos ísle ná mar atá Ballstáit eile den Aontas. Tá scóip mhór fós ag an bPolainn chun aghaidh a thabhairt ar bhacainní rialála agus riaracháin atá roimh imlonnú na bhfoinsí fuinnimh in-athnuaite. Tá sé ríthábhachtach giniúint fuinnimh ó fhoinsí in-athnuaite a mhéadú chun geilleagar na Polainne a dhícharbónú agus chun aeráidneodracht a bhaint amach. Chun leas a bhaint as acmhainneacht na bhfoinsí in-athnuaite, ní mór don Pholainn feabhas a chur ar a gréasáin inmheánacha le haghaidh tarchur agus dáileadh fuinnimh, chomh maith leis na gréasáin stórála fuinnimh, agus athchóiriú a dhéanamh ar a timpeallacht rialála. Go háirithe, ba cheart don Pholainn bearta a chur chun feidhme chun deireadh a chur le bacainní ar an bpróiseas ceadúcháin d'fhoinsí in-athnuaite fuinnimh. Ba cheart dona bearta sin díriú ar an méid seo a leanas: (i) dlús a chur le foinsí fuinnimh in-athnuaite a áireamh i bpleananna spásúla; (ii) limistéir in-athnuaite a chur ar bun; (iii) rialacha leasaitheacha maidir le ceadanna chun nascadh leis an eangach; agus (iv) gréasáin dáileacháin atá imithe i léig agus neamhéifeachtúil a nuachóiriú. Tá gá le tuilleadh athchóirithe chun an méid seo a leanas a dhéanamh: (i) a chur ar a chumas don tionscal tairbhe a bhaint as fuinneamh glan trí chonarthaí fadtéarmacha maidir le soláthar agus éileamh cumhachta, mar shampla comhaontuithe ceannacháin cumhachta; (ii) deireadh a chur le srianta ar phobail fuinnimh; agus (iii) imlonnú fuinnimh in-athnuaite in earnáil an téimh ceantair a chur chun cinn.

- (34) Tháinig laghdú 13 % ar thomhaltas gáis nádúrtha sa Pholainn sa tréimhse idir mí Lúnasa 2022 agus mí an Mhárta 2023, i gcomparáid leis an meántomhaltas gáis le linn na tréimhse céanna sna 5 bliana roimhe sin, rud atá píosa beag faoi bhun an sprioclaghdaithe 15 % a leagtar síos i Rialachán (AE) 2022/1369 ón gComhairle¹⁶. Moltar don Pholainn feabhas a chur ar iarrachtaí chun an t-éileamh ar ghás a laghdú go sealadach go dtí an 31 Márta 2024 de bhun Rialachán (AE) 2023/706 ón gComhairle¹⁷. D’ainneoin roinnt beart atá i bhfeidhm chun an t-éileamh ar fhuinneamh a shrianadh, tá gá le tuilleadh iarrachtaí chun éifeachtúlacht fuinnimh a fheabhsú, go háirithe i gcás foirgnimh chónaithe agus córais téimh ceantair. B’ionann an tomhaltas deiridh fuinnimh sa Pholainn agus 75.2 Mtoe in 2021, agus tá sé ag dul i méid le deich mbliana anuas. Déantar freastal ar níos mó ná leath den éileamh ar fhuinneamh i bhfoirgnimh chónaithe le haghaidh téimh faoi láthair le gual, trí úsáid dhíreach nó go hindíreach i dtéamh ceantair. Mar sin féin, tá foirgnimh chónaithe fós neamhéifeachtúil ó thaobh fuinnimh den chuid is mó, rud a chuireann le riachtanais infheistíochta níos airde i gcomparáid le Ballstáit eile. Ina theannta sin, tá gá le hathchóirithe spriocdhírthe agus le dlús a chur le hinfheistíochtaí in earnáil an téimh ceantair chun dlús a chur lena dícharbónú, chun a héifeachtúlacht a mhéadú agus chun a hinmharthanacht fhadtéarmach airgeadais a áirithiú.
- (35) Idir 2005 agus 2021, tá méadú 88.3 % tagtha ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ón iompar intíre seachas eitlíocht sa Pholainn, i gcodarsnacht leis an laghdú 7.5 % san Aontas ar an meán. Fiú nuair a chuirtear san áireamh na bearta breise i bplean fuinnimh agus aeráide na Polainne, faoi 2030, meastar go mbeidh astaíochtaí gás ceaptha teasa ón earnáil sin fós 56 % níos airde ná mar a bhí in 2005. Ag tógáil ar na hathchóirithe agus ar na hinfheistíochtaí i bplean téarnaimh agus athléimneachta na Polainne, tá gá le tuilleadh iarrachta chun modhanna iompair phoiblí inbhuanaithe a chur chun cinn. Ní mór leictriú an iompair intíre a bheith fite fuaite le dícharbónú an tsoláthair leictreachais chun astaíochtaí earnála a laghdú go héifeachtach.

---

¹⁶ Rialachán (AE) 2022/1369 ón gComhairle an 5 Lúnasa 2022 maidir le bearta comhordaithe maidir le laghdú ar éileamh ar ghás (IO L 206, 8.8.2022, lch. 1).

¹⁷ Rialachán (AE) 2023/706 ón gComhairle an 30 Márta 2023 lena leasaítear Rialachán (AE) 2022/1369 a mhéid a bhaineann le síneadh a chur leis an tréimhse laghdaithe éilimh i gcás bearta laghdaithe éilimh le haghaidh gáis agus cur chun feidhme an tuairiscithe agus an fhaireacháin ar na bearta sin a threisiú (IO L 93, 31.3.2023, lch. 1).

- (36) Tá ganntanas lucht saothair agus scileanna ann in earnálacha agus i ngairmeacha atá ríthábhachtach maidir leis an aistriú glas, lena n-áirítear monarú, imscaradh agus cothabháil teicneolaíochtaí aeráidneodracha, rud a fhágann go bhfuil scrogaill ann i dtaca leis an aistriú chuig geilleagar aeráidneodrach. Chun go laghdófar na ganntanais scileanna agus chun go gcuirfear an cuimsiú sa lucht saothair agus athshannadh an lucht saothair chun cinn, tá sé ríthábhachtach córais oideachais agus oiliúna ar ardchaighdeán a bheith ann a fhreagraíonn d'athruithe ar riachtanais an mhargaidh saothair, chomh maith le bearta spriocdhírthe maidir leis an uas-sciliú agus an t-athsciliú. Chun leas a bhaint as soláthar saothair nach bhfuil leas á bhaint as go fóill, ní mór na bearta sin a bheith inrochtana, go háirithe le haghaidh daoine aonair agus sna hearnálacha agus sna réigiúin is mó a ndéanann an t-aistriú glas difear dóibh. Sa Pholainn, i gcomhthéacs an aistrithe ghlais, tá méadú tagtha ar an nganntanas lucht saothair i bpríomhearnálacha le blianta beaga anuas, a bhaineann freisin le heaspa scileanna ábhartha, agus tá siad ag cruthú scrogaill san aistriú chuig geilleagar glan-nialasach. In 2022, tuairiscíodh gur chuir ganntanais lucht saothair srian ar tháirgeacht i dtionscal (63.4 % de chuideachtaí) agus i dtógáil (74.6 % de chuideachtaí).
- (37) I bhfianaise mheasúnú an Choimisiúin, rinne an Chomhairle scrúdú ar an gClár um Chóineasú 2023 agus léirítear a tuairim¹⁸ i moladh (1).

---

¹⁸ Faoi Airteagal 9(2) de Rialachán (CE) Uimh. 1466/97.

AG MOLADH LEIS SEO go ngníomhódh an Pholainn in 2023 agus 2024 chun an méid seo a leanas a dhéanamh:

1. Deireadh a chur leis an bearta tacaíochta éigeandála fuinnimh atá i bhfeidhm, agus úsáid a bhaint as na coigiltis ghaolmhara chun an t-easnamh rialtais a laghdú, a luaithe is féidir in 2023 agus 2024. Dá mbeadh gá le bearta tacaíochta nua nó leantacha chun dul i ngleic le méaduithe a thioctadh an athuair ar phraghsanna fuinnimh, a áirithiú go ndírítear bearta tacaíochta den sórt sin ar theaghlaigh leochaileacha agus ar ghnólachtaí leochaileacha a chosaint, go mbeidís inacmhainne go fíoscach, agus go gcaomhnófaí leo dreasachtaí le haghaidh coigilteas fuinnimh.

Beartas fíoscach stuama a áirithiú, go háirithe trí theorainn nach mó ná 7.8 %¹⁹ a chur leis an méadú ainmniúil ar ghlanchaiteachas príomhúil arna mhaoiniú go náisiúnta in 2024.

Infheistíocht phoiblí arna maoiniú go náisiúnta a chaomhnú agus a áirithiú go n-ionsúfar deontais faoin tSaoráid agus faoi chistí eile de chuid an Aontais go héifeachtach, go háirithe chun an t-aistriú glas agus an t-aistriú digiteach a chothú.

Don tréimhse tar éis 2024, leanúint de straitéis fhíoscach mheántéarmach a shaothrú maidir le comhdhlúthú inbhuanaithe de réir a chéile, mar aon le hinfheistíochtaí agus athchóirithe atá fabhrach d'fhás inbhuanaithe níos airde, chun staid fhíoscach stuama mheántéarmach a bhaint amach.

Éifeachtúlacht an chaiteachais phoiblí a fheabhsú, lena n-áirítear trí dhíriú níos fearr ar shochair shóisialta. Leordhóthanacht na sochar pinsin a bheidh ann amach anseo agus inbhuanaitheacht chóras na bpinsean a áirithiú trí bhearta a dhéanamh chun an aois scoir iarbhír a mhéadú agus na scéimeanna pinsin fabhracha a athchóiriú.

---

¹⁹ Meastar go gcomhfhreagraíonn sé sin d'fheabhas bliantúil de 0.5 % de OTI ar a laghad ar chomhardú an bhuiséid struchtúraigh do 2024, mar a thuairiscítear in aithris 23.

2. Na garspriocanna agus na spriocanna is gá a bhaineann le cosaint leasanna airgeadais an Aontais a chomhlíonadh go práinneach chun gur féidir a plean téarnaimh agus athléimneachta a chur chun feidhme go pras agus go rianúil. Caibidil REPowerEU a thabhairt i gcrích go pras d'fhonn tús a chur go tapa le cur chun feidhme an tionscnaimh sin. Leanúint ar aghaidh le cur chun feidhme tapa clár beartais comhtháthaithe, agus comhlántacht agus sineirge dhlúth ann leis an bplean téarnaimh agus athléimneachta.
3. Feabhas a chur ar an timpeallacht infheistíochta trí neamhspleáchas breithiúnach a chosaint.
4. Dlús a chur le deireadh a chur de réir a chéile le breoslaí iontaise agus le húsáid fuinnimh in-athnuaite. Athchóiriú a dhéanamh ar an gcreat dlíthiúil maidir le ceadú nasctha eangaí agus maidir le foinsí fuinnimh in-athnuaite, lena n-áirítear pobail fuinnimh, bithmheatán agus hidrigin in-athnuaite. Bearta a chur chun feidhme chun coigilt fuinnimh a chur chun cinn agus an t-éileamh gáis a laghdú. Infheistíocht in éifeachtúlacht fuinnimh d'fhoirgnimh a mhéadú agus an soláthar teasa i dtéamh ceantair a dhícharbónú chun aghaidh a thabhairt ar bhochtaineacht fuinnimh. Modhanna iompair phoiblí inbhuanaithe a chur chun cinn a thuilleadh. Cur leis na hiarrachtaí beartais atá dírithe ar sholáthar agus ar shealbhú na scileanna agus na n-inniúlachtaí atá ag teastáil le haghaidh an aistrithe ghlais, lena n-áirítear le haghaidh athchóiriú foirgneamh.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil,

Thar ceann na Comhairle
An tUachtarán